



Sallan tiedotuslehti 1 / 2013

www.salla.fi/Kotosallalehti

Salla – hiihdon alkukoti

sivu 10

**Palvelupiste
avattiin
Hautajärvellä**

sivu 4

**Lähihoitajia
valmistui**

sivu 5

**Sohvi ja Santeri
tähtäävät
huipulle**

sivu 6

PÄÄKIRJOITUS

Aurinkoinen tervehdys kaikille Kotosallan lukijoille. Vuoden 2013 ensimmäinen lehti on luettavissa ja toimitustyö tehty, mistä kiitos kaikille innostuneille tekijöille.

Kotosalla alkoi ilmestyä vuonna 2007, ja lehden tehtäväksi määriteltiin kunnassa tapahtuneiden ja tapahtuvien hyvien asioiden esille tuominen. Kotosallan syntysanoja lausivat monet tahot samoihin aikoihin, mikä kertonee siitä, että tarvetta lehdelle oli. Tämä myönteisyys onkin ollut ainoa asia, josta olemme saaneet meidän korviimme asti tullutta kritiikkiä. Erään kuntalaisen mielestä tämmöstä tyhjämpävistä lehteä ei kannata julkaista, koska median tehtävä on tuoda kansan kriittinen ääni esille. Olen aikoinani opettajankoulutuksessa ja työelämän koulutuksissa kuullut hyvän neuvon: Hyvä palaute pitää antaa julkisesti kaikkien kuullen ja huono palaute asianomaiselle kahden kesken. Olen edelleen sitä mieltä, että mitään hyvää ei edistä julkinen arvostelu eikä tekstiviesteillä nakertaminen ja niin lehtemme jatkaa edelleen hyvien ja myös tässä ajassa osin haasteellisten asioiden esille tuomista kunnastamme.

Sallan kunnan uudet valtuutetut ovat aloittaneet työnsä tilanteessa, jossa joudutaan käymään syvällisiä arvopohdintoja kunnan peruspalveluista ja niiden järjestämisestä. Kuntarakenne-lakiluonnoksesta on annettu lausunto maaliskuun alussa ja Sallan kunnan lausunto on luettavissa lehtemme sivuilla. Suuren kuntauudistuksen suurin ongelma on vaihtoehdottomuus. Kaikkialle nähdään ratkaisuksi keskittäminen, joka ei paranna palveluita tai tuo säästöjä harvaan asutuissa kunnissa, joissa on jo nyt pitkät etäisyydet. Keskittämiskäsitteet lisäävät niin palveluiden järjestäjien kuin palveluiden käyttäjien kustannuksia. Tämä kuntarakenneuudistus ei turvaisi palveluita eri väestöryhmille ja eri alueilla asuville. Lähinnä se tarkoittaa palveluiden turvaamista keskuksissa asuville.

Nykyisessä kuntauudistuskustelussa näkyy selvästi taloudellinen kieli ja puhe. Asiaa tutkinut Kari Kulovaara Jyväskylän yliopistosta kutsuu uutta puhetaapaa ”kilpailuvaltion kieliopiksi”. Uutta puheilmiasua ilmentää taloudellis-poliittinen sanasto. Termejä kuten kilpailukyky, joustavuus, tehokkuus ja tuottavuus viljellään ahkerasti nykypäivän puheissa ja kannanotoissa.

Kilpailuvaltion kielioppi on vaarallista, koska samalla julkinen kritiikki julkista sektoria kohtaan voimistuu. Väitetään, että julkinen sektori on kasvanut liian suureksi, sen ylläpitämiseen ei ole enää nykyisellä tulopohjalla varaa ja sitä piti karsia, jotta valtion tulot riittäisivät suomalaisen hyvinvointijärjestelmän säilyttämiseen. Ja jos haluamme säilyttää suomalaisen hyvinvointivaltiojärjestelmän, meidän täytyy olla kilpailukykyämme vuoksi kustannustehokkaita eli purettava juuri sitä, minkä haluamme säilyttää oman hyvinvointimme tähden.

Tutkimusten mukaan kustannukset vaihtelevat paljon myös samankokoisissa kunnissa. Toisissa järjestetään palvelut paljon halvemmalla kuin toisissa. Palveluiden hintaan ja tehokkuuteen vaikuttavat niiden johtaminen ja organisoiminen, etäisyydet kunnan sisällä, väestön rakenne, vanhusten ja lasten määrä, sairastavuus jne. Kun otetaan kantaa kunnan kokoon, otetaan kantaa myös paljon laajempaan asiaan: koko yhteiskunnan kehitykseen ja kuntien tehtäviin. Suurten kuntien tien valitsemisella tuemme näkemystä yhteiskunnasta, joka on entistä kaupungistuneempi, keskitettympi ja mekaanisempi. Suuret organisaatiot huolehtivat palveluntarpeistamme ja teke- misistämme. Jos taas tuemme pienkuntavaltaista rakennetta, lähdemme enemmän yhteisöllisyyden arvoista ja ennaltaehkäisevästä toiminnasta.

Kunnan tulisi yhä vahvemmin tarkastella kuntalaisten hyvinvointia ja tehdä suunnitelma, jossa sitoudutaan terveydentilan ja sosiaalisen vastuun kohentamiseen. Silloin sitoudutaan ehkäisemään elintavoista johtuvaa sairastelua, juopottelua, koulun keskeyttämisä, pitkäaikaistyöttömyyttä ja syrjäytymistä kaikilla tavoin. Kunnan tärkein tehtävä on luoda sellaiset puitteet ja kunnalliset lähipalvelut, jotka auttavat selviytymään elämässä ja tukevat elämän kriisivaiheissa.



Kurrelan Posti



Emonpäivän kakkua
Tiku halus maistaa,
eikä emo ehtinyt
sitä edes paistaa.



Kukkiakin piti löytää,
somistamaan juhlapöytää.
Kesä oli alkamassa,
pajupensas kukkimassa.



Kukat hehkuu valoisassa,
Kurre niitä poimimassa.
Tiku kautta kukkatarhain,
käynyt on jo aamuvahain.



Valon sekä varjon leikki
kukkien on meikki.
Varjokaan ei synny yksin,
vaan valon kanssa sylityksin.



Kissa kuiskaa korvaan.
rakkauslaulun sulle sorvaan;
olethan sinä minun ässä,
siitä laulan yksin tässä.



Kurre emon silmänruoka
kasvaa ulkosalla. Kevään
ensikukkasta ei panettele
halla.

Hyvää Pääsiäistä!



Päätoimittaja: Marja Myllykangas
email. marja.myllykangas@salla.fi

Juttuideoita ja palautteet: marja.myllykangas@salla.fi

Lehden tekijät: Terttu Pohtila, Kauko Kellokumpu,
Maria Tennilä, Nina Sipola, Elina Jokela ja
Marita Leskinen.

Kannen kuva: Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo

Kotosalla-logo: Kauko Kellokumpu

Taitto: Viestinet

Paino: Suomalainen Lehtipaino Oy

Lehti ilmestyy tänä vuonna 4 kertaa, seuraavan kerran kesäkuussa.



Sallan kunnan lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Sallan kunta ilmoittaa seuraavan sisältöisen lausunnon kuntarakennelakiluonnoksesta.

1. Selvitysvelvollisuus ja -perusteet

Kuntarakenneluudistuksen tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva kuntarakenne. Tavoitteena on, että kunnat pystyvät pääosin itse vastaamaan peruspalveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta sekä tuloksekkaasta kehittämistyöstä. Esityksen mukaan vahvat peruskunnat muodostuisivat luonnollisista työssäkäyntialueista ja pystyisivät luomaan edellytykset talouskasvulle ja työllisyydelle sekä kykenisivät tehokkaasti huolehtimaan yhteiskuntarakenteen kehittämisestä ja estämään yhdyskuntarakenteen hajautumista. Tavoitteena on lisäksi edistää kuntataloudeltaan entistä vakaampien kuntien muodostumista. Suunnitellun kuntarakennelain henki ja tavoite on kirjattu siten, että se johtaa automaattisesti kuntaliitoksiin.

Sallan kunnassa ja sen liitosalueeksi kaavaillulla Itä-Lapin alueella eivät toteudu millään mittapuulla ne vahvojen peruskuntien tai työssäkäyntialueiden periaatteet, jotka hallitusohjelmassa on nimetty kuntauudistuksen perustaviksi lähtökohdiksi. Kunnallishallinnon rakennetyöryhmän esityksessä todetaan jo itsessään, että Lapin osalta vahvoja peruskuntia ei synny kuin Rovaniemen ja Kemi-Tornio alueilla. Tähän viitaten vaadimme, että laissa tulee määritellä ne poikkeuskunnat, joita selvitysvelvollisuus ja mahdolliset kuntaliitokset eivät koske esimerkiksi harvan asutuksen perusteella.

Kuntarakennelakiluonnos on vaikeaselkoinen ja tukinnanvarainen. Luonnoksen sisällöstä on luettavissa palvelujen keskittämisen filosofia. Sallan ja sen lähialueiden palvelujen keskittäminen ei vähennä menoja, vaan se lisää niitä entisestään kasvavien etäisyyksien ja julkisen liikenteen puuttumisen takia. Yksi laaja kunta vaatisi enemmän tulorahoitusta kuin nykyiset kunnat yhteensä. Haja-asuttaminen Sallassa oli aikanaan valtiovalan päätös, joka tehtiin sodanjälkeisen asutuspolitiikan tuloksena. Valtion on kannettava myös tulevaisuudessa vastuunsa ihmisten asumisen ja palvelujen turvaamisesta erittäin harvaan asutuilla alueilla.

Sallan kunta on vuosien aikana sopeuttanut kunnalliset peruspalvelunsa vastaamaan nykyistä väestöpohjaa ja ikärakennetta. Nykyisellään peruspalvelut ovat keskittyneet Sallan kuntakeskukseen. Saadakseen palvelut kuntalaiset joutuvat pisimmillään matkustamaan jopa 80 kilometriä. Valtion tarjoamista palveluista on todettava, että eräitä palveluita on keskitetty Rovaniemelle, lähes 200 kilometrin päähän. On näyttöä siitä, että kun hallinto siirtyy kauemmas, myös palvelut heikkenevät erittäin nopeasti. Kuntarakenneluudistuksessa tämä kehitys voimistuu entisestään. Suunniteltu kuntarakenneluudistus tulisi taloudellisesti kalliiksi yksittäisille kuntalaisille.

Lakiluonnoksessa pidetään elinvoimaisen kunnan yhtenä kriteerinä sitä, että kunnassa on vähintään 50 alle yksivuotiaasta lasta. Luonnoksen mukaan näin tulisi olla perusopetuksen laadukkaan ja yhdenvertaisen järjestämisen takia. Sallan kunnan mukaan esitetty raja ei perustu tutkittuun tietoon, eikä lakiluonnoksessa ole tarkempia perusteluja, minkä takia rajaksi on määrätty 50 lasta/ikäluokka. Kunta voi olla elinvoimainen, vaikka syntyvä ikäluokka on pienempi kuin luonnoksessa määritelty raja.

Luonnoksen selvitysperusteena on myös kunnan taloudellinen tilanne. Voimassa olevassa valtiosuudesta annetussa laissa (1704/2009) on määritelty kunnan talouden tunnuslukujen kuusi raja-arvoa, jotka kuvaavat kun-

Valtiovarainministeriö on kirjeellään 22.11.2012 pyytänyt Sallan kunnalta lausuntoa kuntarakennelakiluonnoksesta 7.3.2013 mennessä. Lausuntopyyntöissä pyydetään kuntien kantaa:

1. selvitysvelvollisuuteen ja -selvitysperusteisiin
2. määräaikoihin ja menettelyyn
3. valtiovalan toimivaltaan
4. yhdistymisavustuksiin, niiden ehtoihin ja määrään
5. sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamiseen asiassa tehtyjen palvelurakennelinjausten perusteella.

nan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta, ja muut taloutta koskevat määräykset. Määräykset tiukkenevat suunnitellussa kuntarakennelakissa huomattavasti voimassa oleviin säännöksiin verrattuna. Käytännössä tämä johtaa siihen, että kunnat joutuvat valtion selvitysmenettelyn piiriin entistä nopeammin, ja tämän seurauksena ne pakotetaan yhteen. Sallan kunta esittää, että tulevassa kuntarakennelakissa pidetään voimassa tämän hetkiset valtiosuudesta annetun lain säännökset ja erityisesti harvan asutuksen lisä.

Jos kuntarakennelaki toteutuu suunnitellulla tavalla, paikallisdemokratia kapenee kunnassamme oleellisesti. Päätösvalta palveluiden järjestämisestä siirtyy käytännössä uuteen kuntakeskukseen ja palvelut häviävät reuna-alueilta. Laki heikentää suuresti sallalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa oman asuinalueensa asioihin. Tätä demokratiavajetta ei pystytä korjaamaan millään lainsäädännöllisillä näennäisluonnoksilla.

2. Määräajat ja menettelyt

Valtio suunnittelee samanaikaisesti valtiosuudslainsäädännön, kuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistuksia. Uudistusten sisällöistä ja vaikutuksista kunnallamme ei ole tällä hetkellä riittävästi tietoa ja siksi Sallan kunnan on vaikea antaa täysin perusteltua lausuntoa näiden merkityksistä. Lausuntoa olisi pitänyt pyytää vasta siinä vaiheessa, kun sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yksityiskohdat ovat tiedossa.

Lausuntoa pyydetään uusilta valtuustoilta, joilla ei ole ollut materiaalin laajuuden vuoksi riittävästi aikaa perehtyä asiaan tarpeeksi huolellisesti. Myös oikeuskansleri on todennut aikataulun liian tiukaksi. Lakiluonnoksessa ehdotettu aika yhdistymiselvitysten tekemiseen 30.4.2014 mennessä on liian lyhyt, eikä se riitä kunnille näin laajaan työhön. Yhdistymiselvityksen tekemiseen tulee varata aikaa 31.12.2014 saakka.

Sallan kunnan suurin ongelma on se, että valtio säätää jatkuvasti kunnalle uusia tehtäviä ja velvoitteita, mutta se ei anna samassa suhteessa riittävästi taloudellisia resursseja. Tässä tilanteessa on välttämätöntä tarkastella valtion ja kuntien keskinäisiä tehtäviä ja työnjakoa. Tämän jälkeen tulee yhdessä selvittää julkisten palvelujen rahoitusmalli ja vasta sitten mahdolliset organisatoriset kuntarakenteen muutokset.

3. Valtiovalan toimivalta

Esityksessä ei laajenneta valtioneuvoston toimivaltaa niin, että valtioneuvosto voisi yleisesti päättää kuntien yhdistymisestä kuntien valtuustojen sitä vastustaessa.

Päätös yhdistymisestä perustuisi pääsääntöisesti kuntien yhteiseen esitykseen. Ainoa poikkeus tästä olisi arviointimenettelyyn kytketty valtioneuvoston toimivalta päättää erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan yhdistymisestä. Valtioneuvoston määräämä kuntajakoselvittäjä saa suuret valtuudet toimia valtuustojen tahdon vastaisesti myös silloin, kun on kyse kunnan jakamisesta useampaan alueeseen. Tätä Sallan kunta ei pidä hallintolakiin kirjattuna hyvänä hallintona, ja se loukkaa kuntien perustuslaillista itsemääräämisoikeutta.

4. Yhdistämisavustukset

Lakiluonnokseen tulee kirjata, että kunnat saavat kaikissa tilanteissa riittävän avustuksen kuntaliitosselvityksen tekemiseksi ja yhdistymisavustuksen, mikäli kunta päätyy kuntaliitokseen. Ehdotukseen kirjattu edellytys yhdistymisavustuksen saamiselle on liian kaavamainen eikä se huomioi kaikilta osin alueiden erilaisuutta. Kuntaliitosselvitysten toteuttaminen on merkittävä taloudellinen rasite kuntien nykyisessä tilanteessa, ja niiden toteuttaminen kuntien omana työnä ja virkamiesten oman toimen ohella on käytännössä mahdotonta.

5. Sosiaali- ja terveystoimi

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan lakia sosiaali- ja terveystoimen järjestämisestä. Sallan kunnan on vaikea antaa asiasta pyydettyä lausuntoa, koska lain lopullisesta sisällöstä ei ole vielä tietoa.

Sallan kunnan näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveystoimen palvelut tulee koota riittävän kokosiin maakuntatasoisiiin yksikköihin. Lapissa riittää yksi maakunnallinen organisaatio tuottamaan laajat sosiaali- ja terveystoimen palvelut, unohtamatta peruskuntien tarvitsemia lähipalveluja. On välttämätöntä määritellä sosiaali- ja terveystoimen lähipalvelut tarkasti, ja niistä tulee säätää erityislailla, jotta kaikille kuntalaisille voidaan turvata yhdenvertaiset palvelut koko maassa. Sallan kunnalle tulee turvata taloudellinen perusta, jotta se pystyy järjestämään sosiaali- ja terveystoimen palvelut myös tulevaisuudessa.

Yhteenvedon toteamme, että nykyinen kuntajako on tarkoituksenmukainen Itä-Lapissa. Missään tapauksessa Itä-Lappiin ei synny lain tavoitteen mukaista elinvoimaita vahvaa peruskuntaa. Sallan kunta täyttää lakiluonnoksen 4 f §: n mukaisen poikkeusperusteen harvan asutuksen perusteella. Tästä syystä Sallan kunnan ei tarvitse ryhtyä yhdistymiselvitykseen. Julkisten menojen erittäin voimakas kasvu suhteessa tulojen riittävyyteen on todellinen ongelma Sallan kunnassa. Tämä johtuu siitä, että valtio lisää jatkuvasti kunnalle uusia velvoitteita. Sallan kunta edellyttää, että valtio turvaa kaikissa tilanteissa riittävät taloudelliset voimavarat kuntalaisten tarvitsemien julkisten palveluiden tuottamiseksi kohtuullisella etäisyydellä myös harvaan asutuilla seuduilla. Lakiluonnoksen sisällössä ei ole huomioitu sitä työtä, jota Sallassa on jo tehty palvelujen kehittämiseksi. Tämä työ jatkuu edelleen. Valtion tulee kohdella kaikkia kansalaisia tasa-arvoisesti myös kuntarakenneluudistuksen yhteydessä.

SALLAN KUNNANHALLITUS

Kirsi Kangas
vs. kunnanjohtaja

Pekka Huhtala
hallinto- ja kehittämisjohtaja





Kirjaston kuntoiluvälineiden testaajina opettaja Teija Parkkinen ja oppilaat Panu Haataja, Veera Vuonnala, Tuukka Uutela ja Tuomas Iso-Heiko.

”Palvelupisteiden on tarkoitus luoda koko alueen yhteinen ”olohuone”, jossa eri yhdistykset ja muut toimijat järjestävät kerhoja ja tekemistä kaikenikäisille alueen asukkaille.

PALVELUPISTEET KÄYNNISTYVÄT ETELÄ-SALLASTA

Kuntastrategian mukainen palvelupistetoiminta käynnistyy Hautajärveltä

Hajautettujen palveluiden mallin mukainen kylien asukkaiden palvelupistetoiminta on käynnistynyt ensimmäisenä Etelä-Sallan alueella. Hautajärven koululla sijaitseva palvelupiste on ollut tammikuusta lähtien avoinna keskiviikkoisin, ja pisteestä on tarkoitus luoda koko alueen yhteinen ”olohuone”, jossa eri yhdistykset ja muut toimijat järjestävät kerhoja ja tekemistä kaikenikäisille alueen asukkaille.

Kunta tuottaa Hautajärven palvelupisteen alueella palveluita myös kotiin.

Siivouspalvelu ja kylätalonmiespalvelu tukevat vanhusten ja muiden apua tarvitsevien kotona asumista.

Pisteessä on tietokone, joka on vapaassa käytössä muun muassa laskujen maksamiseen ja eri virastojen lomakkeiden tulostamiseen. Kunnan eri toimijat tuovat tilaan palveluitaan, esimerkiksi alkuvuodesta hyvinvointivalmentajat järjestivät kehonkoostumusmittausta, liikuntaa, rentoutusta sekä yhteislaulua. Mukana oli koulun oppilaita sekä kylä-

läisiä. Oppilaiden mielestä mielenkiintoisinta oli osio, jossa Herman Hautajärvi muisteli, millaista elämä oli hänen lapsuudessaan.

Kirjasto toi palveluitaan esille oman teemapäivänsä merkeissä 25.2. Esillä oli muun muassa kirjastosta lainattavia kuntoiluvälineitä, joita myöhemmin on mahdollista lainata myös palvelupisteestä.

Myös kirjaston nettipalvelu on kätevä tapa tarkistaa, löytyykö oma suosikki pääkirjastosta ja samalla sen voi tilata vaikka kirjastoautoon. Opettaja

Teija Parkkinen kertoi, että koululla tehdään pitkäjänteistä työtä lasten kannustamiseksi kirjojen lukemiseen. Oppilaat lukevat valitun kirjan ja tutustuvat siihen yhdessä. Oppilaat lainaavatkin kirjastoautosta entistä enemmän kirjoja sarjakuvien sijasta.

Palvelupistetoiminta käynnistyy täydellä teholla maaliskuun aikana, jolloin sen säännölliset aukioloajat ja toiminnot pyörähtävät käyntiin hanketyöntekijä Marita Leskisen aloittaessa työskentelynsä pisteessä. Tällöin opastettu netin

käyttö, lomakkeiden tulostaminen ja palveluiden tilaaminen ovat mahdollisia pisteestä käsin.

Palvelupisteestä saa myös neuvontaa kunnan ja muiden tahojen palveluista. Palvelupisteen toiminnoista ilmoitetaan tarkemmin alueen koteihin jaettavalla kyläkirjeellä sitten, kun työntekijän työsuhde alkaa.

Teksti ja kuva:
Marita Leskinen

Kylätalkkari tilattavissa

KYLÄTALKKARIA VOI KYSYÄ Hautajärven palvelupisteen alueelle Aini livarilta ma-pe aamupäivisin numerosta 040 652 7231 ja siivoojaa Kaisa Soppelalta p.040 507 7234.

PALVELUN HINTA on 25€ / 6 tuntia, 15€ / 3 tuntia ja 10€ / 2 tuntia. Palvelun voi tilata kertakäyntinä tai vaikka viikoittain toistuvaksi.

KYLÄTALKKARI VOI mm. kantaa puita, tehdä piha- ja lumitöitä, lämmittää uuneja ja saunan, kantaa matot tuulettumaan ja tehdä pienimuotoisia remonttihanomia. Palveluita voivat tilata myös apua tarvitsevien ikäihmisten lapset tai muut läheiset, näin huolehditaan avun saamisesta ja turvallisuudesta myös kylillä.



Etuja ja tarjouksia Sallan kanta-asia

Sallassa on kehitetty kanta-asiakaohjelma, jonka tarkoituksena on palkita paikallisia palveluja käyttäviä sallalaisia ja matkailijoita. Ohjelmassa on mukana niin vähittäiskauppoja, ravintoloita kuin myös varsinaisia matkailuyrityksiä.

Useista sallalaisista yrityksistä saa kanta-asiakaskorttia näyttämällä

etuja ja tarjouksia. - Myös uudet yritykset ovat tervetulleita mukaan kanta-asiakasohjelmaan, kertoo EU-osarahoitteen Polku kestävään asiakassuhteeseen -hankkeen projektipäällikkö Ilkka Iso-Heiko. Hanke on kehittänyt kanta-asiakasjärjestelmän, ja sitä hallinnoi Matkalle Sallan ry.

Kanta-asiakasohjelmassa nyt mukana olevat liikkeet:

Kahvila-pizzeria Akkavaara, Sportia Salla, Jaanan Kenkä ja Posti, Sallan Rautatori, Sallan Poropuisto, Sallatunturin Tuvat, Holiday Club Salla, Salla Ski Resort Sport Shop, Napapiirin Safarit, Erittäin Sallinen Oy, Sallinen Caravan, Pan Village Oulanka ja Sallan sota- ja jälleenrakennusmuseo.

- Sallan yrittäjien jo vuosia sitten kehittämä viiden prosentin alennukseen oikeuttava Salla-kortti on yhä edelleen käytössä kuten aikaisemminkin, vakuuttaa Sallan yrittäjät ry:n puheenjohtaja Tauno Luukinen. Uusi kanta-asiakas-kortti tuo mukanaan lisää etuja. Yhtä ostosta kohden voi kuitenkin käyttää vain



Vastavalmistuneet lähihoitajat viettivät valmistujaisjuhlaa Kielassa 28.2. Virallinen tutkintonimike on Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja. Kuvassa vasemmalta Anne Korteniemi, Sari Kuosku, Sari Kuusela, Päivi Bimberg, Sirpa Luukinen, Carita Junntila, Anu Selkälä, Sanna Viitala, Alla Hautala, Karoliina Seppälä, Elina Ahola ja Maarit Junntila.

Lähihoitajia valmistui Sallassa

Sallassa valmistui helmi-kuun viimeisenä päivänä 12 uutta lähihoitajaa. Heistä seitsemän on sallalaisia, ja kaikille on jo töitä tiedossa.

Sallan kunta tilasi kaksivuotisen koulutuksen Itä-Lapin ammattiopistolta. Teoriajaksot pidettiin Sallan kunnan yritys- ja koulutustiloissa.

Ryhmän tutoropettaja Pirjo Salomaa kertoo, että koulutuksessa tehtiin

paljon yhteistyötä paikkakunnan terveyskeskuksen kanssa, ja näin esimerkiksi laboratorio ja röntgen tulivat tutuiksi. Työssäopimisyksillä opiskelijat työskentelivät esimerkiksi päiväkodissa, terveyskeskuksessa ja Hopeaharjussa.

- Kaikki opiskelijat suorittivat sairaanhoidon ja huolenpidon koulutusohjelman, joka antaa valmiudet laaja-alaisiin tehtäviin,

Salomaa kertoo.

Opinnot koostuivat viidestä osiosta, jotka olivat kasvun tukeminen ja ohjaus, hoito ja huolenpito, kuntoutumisen tukeminen, vanhusten kotihoito ja huolenpito sekä sairaanhoito ja huolenpito. Lääkehoidon liittyi kaikki osioihin. Koulutukseen kuului myös yleisiä aineita, kuten kieliä, matematiikkaa ja yrittäjyysopintoja. Opintoihin sisältyi viisi viiden päi-

”**Todella upea ryhmä, olen ylpeä opiskelijoistani.**
Tutoropettaja Pirjo Salomaa

vän tutkintotilaisuutta eli ”näyttöä”, joissa opiskelijat osoittivat osaamisensa ohjaajan tarkkaillessa.

Opiskelun loppupuolella ryhmä kävi opintomatalla

Kuopiossa.

- Todella upea ryhmä, olen ylpeä opiskelijoistani. Ryhmä oli motivoitunut ja vuorovaikutuskykyien, Salomaa kehuu.

Hän kuvaa lähihoitajan työtä vaativaksi mutta erittäin antoisaksi.

Salomaa muistuttaa työhyvinvoinnin tärkeydestä. Työssäjaksamisesta täytyy huolehtia aktiivisesti niin oman itsen kuin asiakkaiden takia.

Teksti: Terttu Pohtila
Kuva: Raimo Mononen

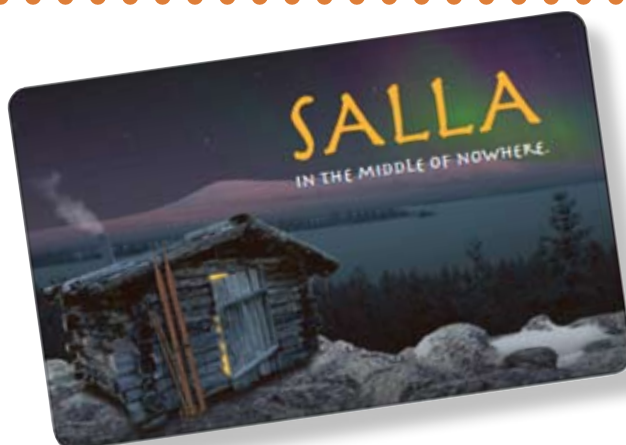
kaskortilla

jompaa kumpaa korttia, päällekkäisiä alennuksia ei myönnetä.

Osassa yrityksistä ostokset kerryttävät myös ostokertymää. Tietyn ostomäärän ylittyttyä kortinhaltija siirtyy automaattisesti ylemmälle kanta-asiakasohjelman tasolle ja saa sitä kautta vielä parempia etuja Sallan yrityksistä.

Kannattaa siis liittyä kanta-asiakkaaksi ja keskittää ostoksiaan sallalaisiin liikkeisiin.

Kanta-asiakaskortin voi ostaa Sallan nettisivuilla olevan verkkokaupan kautta, ja niitä myyvät myös Sallan Poropuisto, Sallatunturin Tuvat, Holiday Club Salla, Sallan hiihtokeskus, Jaanan Kenkä ja



Sallan kanta-asiakaskortin voi ostaa kymmenellä eurolla netistä tai kanta-asiakasohjelmassa mukana olevista liikkeistä.

Posti, Matkailuinfo, Sallan Rautatori ja Sallinen Caravan. Kortti maksaa kymmenen euroa. Lisätietoja ohjelmasta on Sallan matkailun nettisivuilla osoitteessa <http://loma.salla.fi/fi/kantaasiakkuus/>. Sivuilla ovat ne yritykset, jotka ovat mukana ohjelmassa. Uudet yritykset lisätään mukaan heti niiden liityttyä siihen.

Kanta-asiakkaiden etuja ja tarjouksia on nähtävillä nettisivuilla ja liikkeissä.

Kortti sopii hyvin niin paikallisille kuin matkailijoille. Matkalle Sallaan ryhtyy kertoo kortin omistaville matkailijoille säännöllisesti Sallan kuulumisia.

Lisätietoja: Ilkka Iso-Heiko, 0403557381, ilka.iso-heiko@salla.fi

Abien riehaa ja wanhojen puku- loistoa



Koulu loppui, edessä lukuloma ja kirjoitukset. Abit ajelivat kylällä ja vierailivat perinteisesti alakoululla, päiväkodilla, kunnantalolla ja kaupoissa.



Pulpetinpoltto kuuluu penkkari-päivän perinteisiin.



Sallan lukion Wanhojen tanssien parit vuonna 2013: Essi Ollila ja Mikko Tuhkala, Ella Kellokumpu ja Tuomas Harju, Margarita Chernikova ja Antti Lassila, Anastasiia Fadejeva ja Aleksandr Butjajev, Svetlana Semenova ja Anton Vinogradov, Maija Kivelä ja Ilja Agafiev, Ksenia Lutsenko ja Teemu Väisänen, Darina Lyuabavina ja Pavel Melnikov, Taisia Pukhlova ja Ville Ahola, Nadezhda Molchanova ja Alex Kivelä, Anastasiia Muratova ja Joonas Tuutijärvi, Netta Saari ja Alekski Soppela, Maria Kirpichnikova ja Taneli Korhonen, Tatjana Oganessian ja Juhani Zekov

Petri Törmäsen luontokuvia näyttelyssä kirjastolla

Kirjastolla on esillä sallaalaislähtöisen Petri Törmäsen upeita luontokuvia 19.3. - 11.4. Jokaiseen kuvaan liittyy lisäksi runo.

Kuvailevaa kerrontaa -näyttelyn kuvissa vuodenajat kiertävät ja elämä ja syntymä sekä ilo ja suru vuorottelevat. Kauniit runot liittyvät kunkin kuvan aiheeseen. Runojen nimet, esimerkiksi Herkkyys, Pyhyys, Rakkaus, Tämä hetki ja Vapaus kertovat runojen tunnelmasta.

Kuvissa on maisemia, eläimiä ja pieniä yksityiskohtia luonnosta.

Kuvat on otettu eri puolilla Lappia, suurin osa Tervolassa, Törmäsen nykyisessä asuinpaikassa.

Osa näyttelyn kuvista oli esillä viime vuonna Tervolan kunnantalolla, jossa oli hänen ensimmäinen näyttelynsä.

Petri Törmänen on vuonna 2011 edesmenneen Siepakka-Veikon eli Veiko Törmäsen poika.

- Näyttelyn kuvista ja runoista yksi on omistettu isälleni, toinen äidilleni, Törmänen kertoo.

Hän syntyi vuonna 1971 Sajalla ja asui siellä pari-

kymppiseksi asti. Armeijan jälkeen hän lähti opiskelemaan Pirkanmaan käsi- ja taideteolliseen oppilaitokseen graafisen suunnittelun linjalle. Valmistumisensa jälkeen Törmänen asui Tampereella, josta hän muutti perheensä kanssa vuonna 2002 Tervolaan opiskelemaan keramiikka-alaa.

Törmäset valmistivat joidenkin vuosien ajan keramiikkatöitä Seikkanimisessä yrityksessään. Yritys on edelleen olemassa, mutta tuotteet ovat vaihtuneet maalauksiin ja valokuviin.

Törmäsen perheeseen kuuluvat Petrin lisäksi vaimo Leena ja kaksi tyttäretä.

Terttu Pohtila

Vapaus

*Lähteä,
kohottaa siipensä
aamuruskoon.
Lentää tuulen mukana.
Fanfaarien soidessa.*



Elämä

*Valo tulvii yli,
Pimeyden pato murtuu.
Kuolema hukkuu.*

*Elämä virtaa.
Voimalla.
Ponnistelematta.*

*Silmut sirrillään,
verso nostaa päänsä.
Katslee kevättä.*



Paula Viitasen tekstit ja maalaukset puhuttelevat

Paula Viitasen kirja Lumilaidunten Lumoissa julkaistiin kirjastolla 13.2. Tilaisuus oli lämminhenkinen ja koskettava, yleisö otti kirjan lämpimästi vastaan. Illan kuluessa luettiin Paula Viitasen runoja ja kirjoitelmia kirjasta, taustalla olivat valokuvakirjan kuvat.

Tekstit ovat puhuttelevia, Paulan kokemia ta-

pahtumia. Ne kuvaavat hienosti niin sanotun junantuoman uppoamista Sallan luontoon ja maisemiin. Kirjaa on myynnissä kirjastolla. Osta se itsellesi tai ystävälle lahjaksi, annat samalla palan sallaalaista luonnonmaisemaa.

Maria Tennilä



Paula Viitanen ystävänsä kanssa.

Sallalainen muistelee jälleen menneitä

Sallalainen muistelee menneitä on vanha slogani menneiltä vuosilta ja johtaa juurensa samannimiseen nimimerkkiin, joka kirjoiteltiin lehtiin 1960-luvulla. Sallan kirjasto on saanut lainaan Kemijärveltä vanhat Koillis-Lappi lehdet, joita on kevättalvella tutkittu Tapio Saloheimon vetämissä lehti-illoissa. Lehtiä on luettu aina ensimmäisestä Koillis-Lappi lehdestä alkaen, ja erityisesti on käsitelty Sallaa koskevia uutisia. Tapion lehdistä lukemat jutut saivat lukuiloissa lisäväriä kuulijoiden omakohtaisista kokemuksista ja muistoista.

Vanhat lehdet kätkevät sisäänsä menneisyyden aarteen, oikean historian tietopankin. Antti Laakso, Koillis-Lappi lehden perustaja ja päätoimittaja kurvaili mopedillaan maakunnan mutkaisia sorateitä keräten juttuja pienimmistäkin kylistä ja tapahtumista. Myö-

hemmin Laakson kulkupeli oli auto, ja laajeneva puhelinlanka-verkostokin tuli avuksi jutun tekoon. Monta mehevää juttua olikin lehden saatu soittamalla kylän puhelin-paikkaan.

Kuulumisia Kurijoelta tai Elmi-emännän kertomaa

oli lehden välityksellä muidenkin luettavissa. Puhelin saattoi vielä 1950-luvulla olla vain yhdessä talossa, joka oli yleensä myös kylän kokoontumis- ja kuulumisten vaihtamispaikka.

Vanhoihin Koillis-Lappi-lehtiin voi käydä tutus-

tumassa Sallan kirjastossa. Koillis-Lapit vuodelta 1957-59 ovat kirjastolla maaliskuun loppuun. Kuusikymmentäluvun lehdet ovat kirjastolla huhtikuusta eteenpäin.

Maria Tennilä



Tapio Saloheimo on vetänyt kevättalven mittaan vanhojen Koillis-Lappi-lehtien lukutukioita.



Hyväkuntoiset rinteet ja hissitoiminta ovat tunturialueen matkailun perusta.

Sallalaisten harrastajien määrä on lisääntynyt viime vuosina, kertoo Kaunisharju Oy:n toimitusjohtaja Kari Koskimaa.

Yritysesittelyssä Kaunisharju Oy: Sallassa on Suomen paras pujottelurinne

Auringossa kimaltava lumi, upeat maisemat, vauhdin ilo, välillä lepoetki kaa-kaon ääressä. Elämysten ja mukavien liikuntahetkien takana on Sallassa monta tahoja, joista yksi tärkeä on rinnepalveluyhtiö Kaunisharju Oy.

Hyväkuntoiset rinteet ja hissitoiminta ovat tunturialueen matkailun perusta, jota ilman laskettelukeskusta ja sen ympärille kehittynyttä muuta toimintaa ei olisi.

Kaunisharju Oy huolehtii rinteiden ja hissien kunnossapidosta, lippujen myynnistä, välineiden vuokrauksesta ja huollosta ja tulevien laskettelijoiden opettamisesta hiihtokoulussa. Myös Sport Shop ja kahvio kuuluvat Kaunisharju Oy:n toimintaan.

Sallatunturi on laadukas, rauhallinen hiihtokeskus

- Kuulen hiihtolomilla matkailijoilta jatkuvasti kehuja Sallatunturin rauhallisuudesta ja turvallisuudesta, kertoo Kaunisharju Oy:n toimitusjohtaja Kari Koskimaa.

Vaikka alueen kaikki noin 3500 petipaikkaa olisivat käytössä, hiihtohisseihin ei tarvitse jonottaa. Matkailukeskuksessa on niin monia aktiviteetteja, että väen hajaantuessa eri puolille jonoja ei synny.

Sallatunturissa on 15 rinnettä, joissa on valinnanvaraa pikkulasten ja aloittelijoiden rinteistä mustaan rinteeseen.

- Pujottelurinne on Suomen paras, ja maan huiput käyvät täällä harjoittelemassa. Myös nuoret laskijat treenaavat täällä, ensimmäisellä hiihtolomaviikolla oli noin sata laskijaa Espoosta ja Helsingistä, Koskimaa kertoo.

Hissejä on kuusi. Viimeisin kohennus rinnetarjontaan tuli kaksi vuotta sitten, jolloin tunturiin saatiin uusi sompahissi. Se palvelee lapsia ja aloittelijoita. Entinen naruhissi siirrettiin lastenrinteeseen, jossa laskemista voi harjoitella todella loivassa mäessä rauhallisessa vauhdissa.

Sallan hiihtokeskus avataan yleensä marraskuussa, tällä kaudella se avattiin marraskuun 24.päivänä. Lumetus aloitetaan alkutalvesta pakkasen kiristytessä noin 10 asteeseen. Alun jälkeen lumetusta ei tarvita, toisin kuin Keski-Euroopassa, jossa usein joudutaan lumettamaan lähes joka yö läpi kauden. Kaamosaikaan on liikkeellä innokkaimpia paikallisia, treniryhmiä ja keskieuropalaisia, tammikuussa rinteessä on lisäksi paljon venäläisiä, ja helmikuussa alkaa hiihtolomasesonki. Pääsiäisen ajankohta määrää loppukauden tahdin.

- Huhtikuun puoliväliin sijoittuva pääsiäinen on

sesongin kannalta paras. Jos pääsiäinen on viikkoa ennen vappua, matkailijoita Etelä-Suomen keväästä kyllä tulee Lappiin silloinkin, mutta innostus ei enää silloin ole niin suurta, Koskimaa kertoo.

Tänä vuonna laskettelukeskus toimii toukokuun 5. päivään saakka.

- Venäläisillä on lomaa 1. - 5.5, ja Sallaa markkinoidaan rajan taakse, Koskimaa kertoo. Venäjän matkailussa on valtavasti kasvumahdollisuuksia, sillä suuri osa venäläisistä on kiinnostunut lumilomista, ja Suomen lomat ovat heille luksusta.

Sallalaisten harrastajien määrä on lisääntynyt viime vuosina, sillä Kaunisharju Oy tarjoaa kaikille Sallan koululuokille yhden ilmaisen laskettelukerran välineineen ja hiihdonopeuksineen. Lasten myötä myös joitakin aiemmin mutkamakeä harrastamattomia vanhempia on kiinnostunut laskettelusta.

Kansalaisopisto on menneinä vuosina järjestänyt hiihtokoulukurssin aloitteleville laskettelijoille. Tällainen on myös tulevaisuudessa mahdollista, jos ryhmä saadaan kokoon, joten kiinnostuneiden kannattaa olla yhteydessä kansalaisopistoon.

*Terttu Pohtila
Kuvat: Kari Koskimaa
ja Terttu Pohtila*

Sallan Vappurieha

Keskiviikko 1.5.
10 - 16 Kirpputori, ulkopelejä koko perheelle
kahvia & leivonnaisia Eturinteiden luona
21:00 Karaoke Keloravintolassa

Torstai 2.5.
10 - 16 Pomppulinna, trampoliini, kasvomaalausta
Sallan Liikuntakeskuksella
10 - 11:40 Hiihtokoulu lapsille: ryhmäkurssi suksilla tai lumilaudalla, Sallan Hiihtokeskus
12 - 13:40 Hiihtokoulu aikuisille: ryhmäkurssi suksilla tai lumilaudalla, Sallan Hiihtokeskus
14:00 Koko perheen pujottelukisa, Sallan Hiihtokeskus

Perjantai 3.5.
10 - 11:40 Hiihtokoulu lapsille: Ryhmäkurssi suksilla tai lumilaudalla, Sallan Hiihtokeskus
12 - 13:40 Hiihtokoulu aikuisille: Ryhmäkurssi suksilla tai lumilaudalla, Sallan Hiihtokeskus
11:00 Loorti poro-ohjelma, Sallan Poropuistossa

Lauantai 4.5.
10 - 11:40 Hiihtokoulu lapsille: Ryhmäkurssi suksilla tai lumilaudalla, Sallan Hiihtokeskus
12 - 13:40 Hiihtokoulu aikuisille: Ryhmäkurssi suksilla tai lumilaudalla, Sallan Hiihtokeskus
14:00 Koko perheen pujottelukisa, Sallan Hiihtokeskus

Sunnuntai 5.5.
10 - 11:40 Hiihtokoulu lapsille: Ryhmäkurssi suksilla tai lumilaudalla, Sallan Hiihtokeskus
12 - 13:40 Hiihtokoulu aikuisille: Ryhmäkurssi suksilla tai lumilaudalla, Sallan Hiihtokeskus

Mukana järjestämässä:
Matkalle Sallan ry, Hiihtokeskus,
Sallatunturin Kyläyhdistys,
Sallan Liikuntakeskus, Keloravintoja,
K-Market Puolukka ja
Sallan Poropuisto



IN THE MIDDLE OF NOWHERE®



Kaunisharju Oy

Tehtävänä tuottaa kannattavasti laskettelupalveluja suomalaisille ja kansainvälisille hiihtokeskusasiakkaille.

Kunnan konserniyhtiö

(Sallan kunnan omistus yli 80 %, Koillis-Lapin Sähkön omistus vajaat 20 %).

Kaikkien toimintojen liikevaihto yhteensä noin 800 000 euroa vuodessa.

Töissä keskimäärin 10

henkilöä.

30 000 kävijää ja puoli miljoonaa nousua vuodessa. Hissilippumyynnillä mitattuna noin 15.suurin rinneyhtiö Suomessa.



Virkkulan sisarukset pyrkivät huipulle

Sallalaisilla sisaruksilla, Sohvi ja Santeri Virkkulalla, on yhteinen unelma: päästä maailman huipulle alppihiihdossa.

Molemmat opettelivat laskettelemaan 3-4-vuotiaana, ja siitä lähtien vauhtia on riittänyt. Viime vuosina harjoittelu on ollut koulun ohella ykkösenä ajankäytössä. Myös tulosta on tullut: 19-vuotias Sohvi on voittanut monia nuorten SM-kisoja ja kolme mitalia myös aikuisten sarjassa. Aikuisten SM-palkintosijat tekniikkalajeissa ovat lähitulevaisuuden tavoitteena. Myös 16-vuotias Santeri on

saavuttanut hyviä sijoja fiskaalipilauksissa sekä ulkomailla että Suomessa. Molemmat edustavat Sallan Karhuja.

- Kesällä harjoittelemme 12 kertaa viikossa, talvella treeni on ylläpitävää, ja laskemista tulee paljon, Sohvi kertoo.

Sallassa on Virkkuloiden mukaan ihanteelliset harjoitteluolosuhteet. Hiihtokeskuksen pujottelurinne on Suomen paras, ja kotimaastot Kurijoella tarjoavat erinomaisen ympäristön kesän voimatreeneihin. Pihapiirin rakennukseen on tehty kotitekoisen kuntosalin, ja lähimetsissä on hyviä

maastopyöräilyreittejä.

Sohvi harrasti ennen pianon ja poikkihuilun soittoa ja Santeri metsästystä, mutta nyt treenaaminen on vienyt ajan muilta harrastuksilta. Nuoret tähtäävät korkealle.

- MM-cup on päätavoite. Tavoitteeni on olla maailman paras jossain vaiheessa, Santeri sanoo.

Sohvi kuuluu Ski Sport Finlandin C- eli nuorten maajoukkueeseen. Molemmat käyvät Kuusamossa Rukan Alppikoulua, joka takaa hyvän valmennuksen. Sohvi kirjoittaa ylioppilaaksi tänä keväänä, Santeri käy lukiota ensimmäistä vuotta.

Opiskelun ja urheilun yhdistäminen vaatii paljon itsenäistä opiskelua, sillä koulunpenkille ehtii istua harvoin.

- Olemme harjoittelu- ja kisamatkoilla keskimäärin kolme viikkoa kuukaudessa, Sohvi kertoo. Nuoret ovat talviaikaan kotona Kurijoella vain jouluna ja tänä vuonna muutaman päivän myös hiihtolomalla. Ennen hiihtolomaa he olivat harjoittelemassa useita viikkoja Italiassa. Sitä ennen oli treeni- ja kisamatkoja kotimaan lisäksi muun muassa Norjassa ja Ruotsissa.

Harjoittelu- ja kisamatkoista tulee paljon kustannuksia. Kotijoukkojen lisäksi Sohvi ja Santeri kiittävät sallalaisia yrityksiä urheilu-uransa sponsoroinnista; yritykset ovat ostaneet mukavasti ilmoituksia alppikoulun lehdestä.



Sohvi Virkkula. Kaudella 2011-2012 Nuorten Maailmanmestaruuskilpailut, Roccaraso, Italia: Pujottelu 28.sija. Yhteensä 13 Nuorten SM-mitalia, joista 7 kultaa, 3 hopeaa ja 3 pronssia. 3 aikuisten SM-mitalia ja kaksi 4. sijaa. Kuva Kari Kantola.



Santeri Virkkula. Audi-cup sarjassa M15 muutamia palkintosijoja ja kokonaispisteissä 7. Joitakin hyviä sijoja fiskaalipilauksissa sekä ulkomailla että Suomessa. Kuva Arto Tuuha.



Sohvi ja Santeri Virkkula viettivät hiihtolomalla muutaman päivän kotona Kurijoella.

- Sponsoreina on pääasiassa paikallisia yrittäjiä. He ovat lähteneet hyvin mukaan, kiittävät nuorten vanhemmat Päivi ja Risto Virkkula. Sohvi saa pujotteluset sponsoritukena Atomicilta.

Sohvin kuulumisia voi seurata osoitteessa <http://sohvirikkula.blogspot.fi/>

Terttu Pohtila

”Virkkulat opettelivat laskettelemaan 3-4-vuotiaana, ja siitä lähtien vauhtia on riittänyt.

Sallassa lupaavia alppilajien harrastajia



Titta Keskinen (vas.) ja Aino Korkeasalo (oik.) harrastavat alppilajeja. Aino oli maaliskuussa Sallassa järjestetyissä Audi-kisoissa rataryhmässä. Kuvat: Päivi Virkkula



Iida-Aletta Pirttilä (vas.) ja Jenna Vuorela (oik.) ovat taitavia Sallan Karhujen rata-laskijoita.

Hiihdon historiaa Sallassa



Maaailman vanhin sukki

Jaska Repo löysi vuonna 1938 Sallan Särkelän kylästä Särkiaavalta sarkiojaa kaivaessaan noin 1,5 metriä syvältä särkyneen puuesineen. Mistä lienee Jaska arvannut puupalan arvon, kun toimitti sen edelleen tutkittavaksi. Puupalaa pidettiin pitkään reen-

jalaksena, mutta sittemmin tultiin siihen tulokseen, että kysymys on suksesta. Esine on mäntypuuta: jäljellä olevan osan pituus on 154 cm. Alkuperäiseksi pituudeksi voi arvioida enintään 180 cm ja leveydeksi 15 cm.

Oppineet pitivät Jaskan löytöä ensin reenjalaksena, mutta pohjapuolen viisi olasta eli viisi pitkittäistä uraa kertoivat muuta.

Reenjalaksessa ei olasta yleensä tarvita. Tarkemmissa tutkimuksissa suksen iäksi on arvioitu noin 5200 vuotta. Tämä on toistaiseksi vanhin missään ajoitettu sukki. Sukki on esillä Suomen Kansallismuseossa Helsingissä. Suksilöytö merkitsee sitä, että ihminen on liikkunut Sallan alueella myös kampakeraamisella ajalla, noin 4200 - 2000 eKr.

Lyly ja kalhu

Lyly ja kalhu ovat eripariset sukset. Yleensä vasemman jalan sukki on pitkä liukusuksi eli lyly ja oikea lyhyt potkusukki eli kalhu. Eriparisilla sukilla on ilmeisesti haettu pitkän olaksellisen suksen liukuvuutta ja lyhyen karvapohjasuksen potku- ja pito-ominaisuuksia. Pyyntikulttuurissa on ollut tarvetta nopeaan liikkumiseen talvisissa olosuhteissa, mikä onkin ehkä suurin syy epäparisten suksien kehittelyyn. On hieman epäselvää, milloin eriparisuusia on valmistettu, mutta ne lienevät kuitenkin hieman nuorempia kuin muinaissukset.



Ensimmäiset pujottelun SM-kisat 1937

Sukset säilyttivät paikkansa tärkeänä kulkuvälineenä läpi vuosisatojen, mutta vähitellen hiihtoa alettiin harrastaa myös kilpailu- ja retkeilymielessä. 1930-luvulle tultaessa Sallassakin havaittiin näitä ”tyhjänhiittäjiä” eli retkeilijöitä, jotka hiihtivät omaksi huvikseen. Uudeksi lajiksi maastohiihdon rinnalle oli tullut tunturihiihto ja mutkamäki eli pujottelu- ja syöksylasku.

Vanhalla Sallatunturilla pidettiin ensimmäiset Suomen mestaruuskilpailut syöksyssä ja pujottelussa

huhtikuussa 1937. Kisan järjesti vuonna 1929 perustettu urheiluseura Sallan Karhut, joka lukeutuu Suomen vanhimpiin urheiluseuroihin. Vanhalla Sallatunturilla pidettiin myös useita maajoukkuehiihtäjien hiihtoleirejä.

Mutkamäkisukset olivat tuohon aikaan edelleen puusta tehty, mutta saattoipa niissä olla jo rautakantit. Sauvojen sommat olivat isot ja kestävä. Tuohon aikaan ei ollut hissejä, vaan jokainen tamppasi rinteeseen ylös, jolloin myös sauvat olivat lujilla. Sauvoilla oli toinenkin tehtävä: jyrkässä alamäessä sauvat laitettiin jalkojen väliin ja

piirrettiin hangen pinta, jolloin liian huimaksi kiihtynyttä vauhtia saatiin hillittyä. Kansan kielellä sauvajarru tunnetaan ”munajarruna”.

Murtomaahiihtosuksissa on alun perin ollut mäystinsiteet, eli nahasta tehty lenkki suksen keskikohdalla, johon kippuranokkainen saapas pujotettiin. 1930-luvulla suksissa alettiin käyttää Tuomas Vohlosen keksimää Voitto-sidettä. Sen keksimisen jälkeen oli kehitettävä kenkä, joka sopi siteeseen. Vohlonen kehitti hiihtokengän Monosen kenkätehtaan kanssa, ja siitä asti hiihtojalkineet on tunnettu nimellä mono.

Laskettelu yleisty

Sota katkaisi hyvin alkaneen Sallan matkailun kehityksen kuin veitsellä leikaten. Sotien jälkeen jälleenrakennus ja perinteisten elinkeinojen uudelleen kehittäminen olivat pitkään tärkeämpiä asioita kuin matkailu. 1950-luvun lopulta lähtien laskettelu alkoi kuitenkin nousta koko kansan harrastukseksi. Sallassakin huomattiin kirkonkylän lähellä sijaitsevat Sallan Pyhätunturit, joita sittemmin on alettu kutsumaan (uusiksi) Sallatuntureiksi.

Vuoden 1957 tienoilla Sallatunturin länsirinteelle alettiin valmistella rata-alueita, jonka raivaamiseen myös kunta osallistui vuosittain pienellä määrärahalla. Sallan Karhut ylläpiti muutaman vuoden ajan alkeellista hissiä talkoo-



Vuonna 1964 Sallassa työskennellyt itävaltalainen hiihdonopettaja Helmut Hölder sai sallalaisnaiset innostumaan laskettelusta.

voimin ja vuodesta 1959 järjestettiin SM-kilpailuja. Vuonna 1962 Sallatunturille saatiin hinauskäyttöinen hissi, ja ensimmäinen pujottelurata otettiin käyttöön

vuonna 1964. Nykyisin ensimmäinen rinteiden paikassa on erikoispujottelurinne, joka on nimetty kehittäjänsä mukaan Arskan rinteeksi.



Speden linkomäki

Sallatunturilla oli 1970-luvulla myös erikoisuus: Spede Pasasen ideoima linkomäki. Sallalainen Juha Hämäläinen leiskautti 80 ja 78 metrin hypyillään linkomäkikisassa nuorten sarjassa hopealle keuhällä 1979.

Vauhtilingon ideana on nostaa mäkihyppääjän no-

Sallalainen Juha Hämäläinen Speden linkomäessä. Kuva: Koillis-Lappi



peus yli sataan kilometriin tunnissa ilman kalliin hypytornin rakentamista. Mekaaninen vauhdinottolaite ampuu hyppääjän lähes yhtä kovaan nopeuteen kuin hyppymäessä, ja näin jopa tasaisessa vauhdinottomaastossa voidaan hypätä hyppymäen pituisia hyppyjä.



Nopeuslasku

Sallan nopeuslaskurinne on avattu 1987. Siellä on järjestetty useita SM- ja MM-kisoja.

Varusteiltaan nopeuslaskija poikkeaa muista alppinisteistä selkeästi. Kypärä on muotoiltu ilmanvastuksen vähentämiseksi. Laskupukuna käytetään kumipukua, joka on erittäin tiukka ja vartalon myötäinen. Säären takaosassa käytetään ilman ohjaimia eli ”spoilereita” ilmanvastuksen vähentämiseksi ja laskuvakauden lisäämiseksi. Suksena käytetään

erikoisesti nopeuslaskua varten valmistettuja 240 cm pitkiä erikoissuksia.

Jo nimestä nopeuslasku voidaan päätellä, että kyseessä on mahdollisimman suurten nopeuksien tavoittelu. Nopeus muodostuu kolmen eri tekijän vaikutuksesta: rinteiden jyrkkyydestä, pituudesta, ilmanvastuksesta ja laskijasta. Lajin Maailman Ennätys 251,400 km/h on italialaisen Simone Origonen nimissä.

Koonnut
Elina Jokela



Ennätyslaskun maisemia Sallatunturin ympärysladulta. Kuva: Pekka Lassila

Kolmen vuorokauden viestihiihto Sallassa pääsiäisenä

Sallan Latu ry järjestää maailman pisimmän yhtäjaksoisen viestihiihdon pääsiäisenä 2013. Guinnessin ennätyslaskun -tapahtuma alkaa perjantaina 29.3 klo 14.00 Karhulammen jäältä Sallatunturista, ja viesti päättyy samaan paikkaan maanantaina 1.4 klo 15.00.

Tapahtuman yhteistyökumppaneita ovat Matkalla Sallaan ry, Sallan kunta, Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo sekä sallalaiset yrittäjät.

VIESTIOSUUEDET

Viestiosuudet ja hiihde-tävät matkat vaihtelevat ollen pituudeltaan 8 - 18 kilometriä, ja arvioitu hiihto-aika on 1-2,5 tuntia / osuus. Yöaikana hiihde-

tävän osuuden pituus on 10 kilometriä. Yöhihdon yhteyteen tehdään pieni kuutamolenkki Ratiskaviitan laavun ympäristöön. Kaikkiaan hiihdon aikana tulee arviolta 45 - 50 viestiosuutta. Kunkin viestiosuuden vastuullisena viestinviejänä on Sallan Ladun jäsen. Hiihto on avoin kaikille halukkaille. Järjestäjien tavoitteena on saada tempauksesta innostumaan Sallan Ladun jäsenten ja sallalaisten lisäksi myös Sallassa pääsiäisen aikana lomailevat turisteja. Tarjolla on helppoja, keskivaikeita ja vaativia osuuksia.

TAVOITTEET

Kyseessä ei ole kilpailu, jossa tarkoituksena oli-

Guinnessin ennätyslaskun -tapahtuma alkaa perjantaina 29.3 klo 14.00 Karhulammen jäältä Sallatunturista

si hiihtää mahdollisimman nopeasti. Tarkoitus on hiihtää yhtäjaksoisesti sekunnilleen 72 tuntia eli 3 vuorokautta. Hiihtotempauksen tavoitteena on muun muassa tuoda esille hiihdon historiaa ja lisätä hiihdon ja yleensäkin liikunnan suosiota, informoida Sallan Ladun ja Suomen Ladun toiminnasta, esitellä käytännöllisellä tavalla Sallan monipuolista ja hyvin hoidettua latuverkostoa, lisätä tapahtuman julkisuuden kautta matkailun suosiota Sallassa sekä päästä mukaan Guinnessin ennätyskirjaan maailman pisimpänä yhtäjaksoisena viestihiihtona.

ILMOITTAUTUMINEN

Osallistumismaksu on 5 €/henkilö Sallan Ladun tai jonkin muun Suomen Ladun jäsenyhdistyksen jäsenelle. Muille (ei-jäsenille) osallistumismaksu on 10 €/henkilö.


Viestihiihtoon voi ilmoittautua kolmella eri tavalla; internetissä, puhelimitse tai paikan päällä Sallatunturissa. Helpoin

tapa on ilmoittautua netissä Sallan Ladun kotisivujen www.sallanlatu.fi kautta viimeistään 26.3.2013. Tämän jälkeen hiihtoon voi ilmoittautua puhelimitse numeroon 040 449 0448. Lisäksi voi ilmoittautua Sallan Ladun infopisteessä Sallatunturissa (Karhulampi) 29.3-31.3.2013 klo 11-14 ja 1.4 klo 9-11. Jokainen ennakkoon ilmoittautunut saa hiihtosuorituksestaan nimellään varustetun kunniakirjan.

Tapahtuman päätöslauselu on Karhulammella maanantaina 1.4.2013 klo 14.30-15.30. Tapahtumassa on myös muuta ohjelmaa sekä makkaran-, kahvin ja munkkien myyntiä. Välittömästi hiihdon päätyttyä klo 15.00 jaetaan mahdolliset huomionsoitukset.

Hiihtoon osallistuneilla on mahdollisuus käydä Jäämeren Uimareiden avantosaunassa Sallan Lomakodilla (os. Saijantie 8). Sauna ja avanto ovat avoinna maanantaina 1.4 klo 17-20.

Lisätietoa: www.sallanlatu.fi



Alppihiihdon SM-kisat Sallatunturilla huhtikuussa

Sallassa pidetään pujottelun SM-kilpailut 6.-7.4.2013. Kilpailu on samalla FIS-osakilpailu, joten Sallatunturiin odotetaan saapuvaksi noin 100 mieslaskijaa ja 70 naislaskijaa useasta eri maasta.

Kuumimpia nimiä on alppinisti Santeri Paloniemi, mutta erityisen mielenkiintoisen kisasta tekevät Sallan Karhujen Sohvi ja Santeri Virkkula, jotka pääsevät ensimmäistä kertaa kisaamaan yleisen sarjan mitaleista kotirinteessä. Sohvi voitti viime vuonna Sallassa kaksi Fis-puttelua, joten onnistuessaan jopa aikuisten SM-mitalikin on mahdollinen.

Sohvi kilpaili vielä alle 21-vuotiaiden sarjassa ja Ylläksellä pidetyissä Nuorten vauhtilajien SM-kisoissa Sohvi nappasikin kaikki 3 tarjolla ollutta mestaruutta. Sohvin 16-vuotias pikkuveli Santeri kilpaili alle 18-vuotiaissa ja toista vuottaan aikuisten Fiskisoissa.

Nuorten vauhti SM-kisoissa Santeri sijoittui si-joille 6. 8. ja 10. Suurpujottelu ja pujottelu ovatkin Santerille kotoisampia lajeja ja ei ihme, sillä perustaidot on hankittu Sallatunturin vaativassa SM-kisarinteessä. Santeri viihtyykin erityisen hyvin juuri jyrkillä rinteillä.

Sallan Karhujen keppikampanja onnistui

Sallan Karhut pieni urheiluseura, jossa kovalla talkootyöllä on aina järjestetty hyviä kilpailuja. Näihin kisoihin tarvitaan noin 50 talkoolaista eri tehtäviin. Paitsi työvoimaa, niin toteutuakseen kilpailut tarvitsevat myös taloudellista panostusta, sillä kilpailun järjestäminen on kallista.

Sallan Karhut järjesti helmi-maaliskuussa kep-

ponsorointikampanjan, jossa yrityksiä ja yksityisiä henkilöitä pyydettiin sponsorimaan kilpailussa käytettäviä pujottelukepejä. Kisassa tarvitaan 120 keppiä, jotka maksavat noin 6000 euroa. Kampanja onnistui hyvin, ja kaikille kepeille löytyi sponsori. Suurin osa tukijoista on sallalaisia yksityishenkilöitä ja yrityksiä.

Olemme kovin kiitollisia kaikille, jotka tulivat mukaan kilpailun järjestämiseen. Kepit ovat kilpailun suurin yksittäinen kuluerä, kertoo Kalevi Korhonen Sallan Karhuista.

Kukin kampanjaan osallistunut yritys saa yrityksen nimen/ logon yhteistietoineen näkyviin Sallan Karhujen Inter-net-sivuille ja Facebook-profiiliin. Lisäksi kilpailupaikalle tehdään taulu, johon kaikki tukijat saavat nimensä ja logonsa.

Sallalaisille, Sallan Karhulle ja Sallan kunnalle SM-kisojen saaminen on merkittävä asia, sillä ne ovat näkyvyytensä vuoksi haluttuja kisoja. Kilpailut takaavat myös koko kaudelle laskijoita, maajoittajia ja ruokapalveluiden käyttäjiä, kun joukkueet tulevat harjoittelemaan kisarinteeseen. Kaikki tämä tuo Sallaan tuloja monelle eri yrittäjälle.

Maaliskuussa Sallan Karhut järjestivät myös nuorten Audi Tour -osakilpailun. Tähän kisaan osallistui noin 160 laskijaa, ja lisäksi mukana oli valmentajia, huoltajia ja vanhempia. Kisa laskettiin EP-rinteessä ja mukana olivat myös Sallan Karhujen nuoremmista laskijoista alle 14-vuotiaiden sarjassa Jenna Vuorela ja Titta Keskinen. Titta oli mukana Ylläksen SM-vauhtikisassa ja sijoittui sekä syöksyssä että Super-combissa 6:nneksi.

"Hiihtohässäkkä"

Sallan Sota- ja Jälleenrakennusajan Museolla 31.3.2013 klo 10-16

- Rakotulet, makkaraa ja loimulohta
- Lapsille liukumäki ja poroajelua ulkonäyttelyalueella
- Leikkimielisiä hiihtokilpailuja
- Hiihtokavalkadi eli hiihtäjiä eri vuosikymmeniltä klo 13 - 14
- Guinnessin ennätyslaskun piipahtavat museolla n. klo 13

Myös yleisö voi pukeutua historialliseen hiihtotyyltiin, paras puku palkitaan!

Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo Savukoskentie 12 98900 SALLA puh. 040 579 0762 museo@salla.fi www.salla.fi/museo



Teatteri Eurooppa 4
esittää:

Tapsa ja Repe, Ohjelmalliset iltamat

kirkonkylän koululla ma 8.4. klo 19.

Aluksi ohjelmallinen osuus,
jonka jälkeen 50 min tanssia. Väliaika.

Liput 15/12 euroa.



Elina Vettenranta Kastepisara- konsertti

Sallan kirkossa su 31.3. klo 19.

Vapaaehtoinen
ohjelmamaksu 10 euroa.

Järjestäjänä kulttuuritoimi.



Lapin kamariorkesterin konsertti

Sallan kirkossa to 11.4. klo 19.

Vapaaehtoinen ohjelmamaksu 5 euroa.

Tapahumakalenteri

- 24.3. Palmusunnuntain iltamusiikki Sallan kirkossa klo 18. Mm. Sallan seurakunnan pääsiäiskuoro
- 28.3. Perinteinen viinakauppahiihto
- 29.3.-1.4. Guinnessin ennätys-hiihto – 3 vuorokauden viestihiihto Sallassa
- 30.3. Romanttiset virtuoosit Sallan kirkossa klo 18. Seeli Toivio, Olli-Pekka Tuomisalo ja Risto-Matti Marin.
- 31.3. Hiihtohässäkkä Rajakievarin maastossa klo 12-14
- 31.3. Pilkkihiihto Paloperän Kinttaanpirtillä kolmihenkinen joukkuein
- 31.3. Elina Vettenrannan konsertti Kastepisara Sallan kirkossa klo 19
- 6.4. SM-pujottelut Sallatunturissa
- 6.4. Teatteri Eurooppa Neljän revyy, ravintola Kielassa klo 21
- 8.4. Teatteri Eurooppa Neljä: Tapsa ja Repe, Ohjelmalliset iltamat kirkonkylän koululla klo 19
- 10.4. "Lauletaan yhdessä" Toivevirsiä Hautajärven kirkossa klo 18
- 11.4. Lapin kamariorkesterin konsertti Sallan kirkossa klo 19
13. - 14.4. Huhtikuun talviaktiiviteettiviikonloppu Sallatunturissa
- 17.4. Museokeskiviikko – Tarinailta Rajakievarissa klo 19
- 21.4. Yhteisvastuukonsertti Sallan kirkossa klo 18 sallalaisin voimin
- 1.5. Vappurieha Sallatunturissa
- 5.5. Tilkkutäkki-konsertti - Laula ihmiselle, Petra Virtanen, laulu ja Liisamaija Kukkonen, viulu ja piano. Sallan kirkossa klo 18.

Lisää tapahtumia: www.salla.fi ja salla.seurakunta.net



Kylien vuosi

**Hyvät Kyläyhdistysten ihmiset
= HUOMIO!**



VUODEN 2013 SALLA-PÄIVÄÄ

suunnitellaan jo täyttä vauhtia. Tämä vuosi on "Kylien vuosi" meillä Sallassa, joten teemme Salla-päivän ihan omien, sallalaisten ihmisten voimin. Toivon kyliltä ohjelmaa ja uskon, että teillä on innokkaita ihmisiä kylissä, jotka voisivat ohjelmaa esittää. Ohjelma voi olla musiikkia, pieniä sketsejä, kylän kuulumisia, ihan mitä kukin kylä haluaa esille tuoda. Tarkoitus on myös koota niin sanottu kyläparaati, jossa jokainen kylä esittäytyy oman kyltin alla kulkueena kirkonkylän raitilla Salla-päivänä.

Salla on tunnetusti kulttuuripitäjä, siispä nyt jokainen osaava ihminen, herätys, nyt on oiva mahdollisuus tuoda esille omia taitoja. Kulttuuritoimissa Maria Tennilä odottaa yhteydenottoja ja on tavoitettavissa puhelinnumerosta 0400-256711, ja sähköpostillakin voitte laittaa viestiä, maria.tennila@salla.fi.

Jos teille sopii, Maria tulisi mielellään käymään yhdistysten palaverissa ja kertomaan teille lisää tulevan kesän Salla-päivän suunnittelusta.

Huumoria...

Viime yönä eteisessä
tuli noita-akka kohti.
Ulkomuoto kammottava
pimeässä hohti.

Tihrusilmät, takkutukka,
naamakin kuin nauris.
Pattipolvi, villasukka
-No, eipä ollut kaunis!

Silmilleni kädet nostin
ja sen teki myös noita ruma.
Silloin sen mä tajusin,
peilistä mua katsoi
vain aika tuttu kuva...
Hauskaa Pääsiäistä!
(kirjoittaja tuntematon)



Kuva: Kauko Kellokumpu

Maaliskuulla

On raitis aamu, Palmusunnuntai,
ja ilma tuoksahtaa niin puhtahalta,
mut kylmä tuntu on sen tuoksullai -
on vielä talvi, viel' on hallan valta.

Jo kirkkahana aaltoo avaruus,
jo päiväyt paistavi, jo hohtaa hanki,
vaan kaikkialla viel' on hiljaisuus
ja taivas valju on ja maa on vanki.

Niin luonto nukkuu kuni lapsonen,
mi onnen untaan uinuu herttahinta,
ja tuskin kuulee hengitystä sen,
on otsa puhdas sekä tyyni rinta.

Ei vielä leivon suvilaulut soi,
ei virrat vuolaat syökse kuohumalla,
mut keväästä jo urvut unelmoi
ja kesä haaveksii jo hangen alla. Eino Leino

Aukioloaikoja

Sallan apteekki

Myllytie 3, 98900 Salla
Palvelemme
ma-pe 8.30-17.00
la 10.00-14.00

Kela

Käyntiosoite: Postipolku 3, 98900 SALLA
(kunnanvirastolla)
Postiosoite: Postipolku 3, 98900 SALLA
Faksi: 020 635 4062
Aukioloajat

Ma 10.00 - 15.00
Pe 10.00 - 15.00

Jos haluat ottaa puhelimitse yhteyttä, soita netissä
oleviin Kelan palvelunumeroihin ma-pe klo 8-18.
Toimistoihin ei voi soittaa.

Poliisi

Sallan palvelupiste

Myllytie 3 A 2, 98900 Salla
Lupakanslia
ma, ti ja to 9 - 11.30 ja 12.30 - 16
p. 071 876 6050

Lapin verotoimisto Sallan toimipiste

suljettu 1.1.2013 alkaen
Lapin verotoimiston päätoimipaikka on
Rovaniemellä.

Toimipiste Kemijärvellä avoinna
tiistaisin kello 9-15.

Postiosoite: PL 7010, 98101 Kemijärvi
Käyntiosoite: Kirkkokatu 16, Kemijärvi
Puhelinvaihe: 020 612 000
Faksi: 020 613 4380

Posti

(Jaanan Kenkä)

Ma- Pe 10.00 - 18.00
La 10.00 - 13.00

Myllytie 2, 98900 SALLA
puh. 0400 305 448

Kirjasto

Avoinna talviaikana 1.9.2012 - 31.5.2013
maanantai - torstai klo 10 - 19
perjantai klo 10 - 17
lauantai ja sunnuntai suljettu
aattopäivinä klo 10 - 16